

LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A. Vivulskio g. 11, LT-03610 Vilnius, tel. (8 5) 266 8176, (8 5) 266 8169, faks. (8 5) 266 4209,
el. p. post@socmin.lt, http://www.socmin.lt. Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 1886 03515

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

Nr.

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija (toliau – Ministerija) parengė ir teikia svarstyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. rugsėjo 10 d. nutarimo Nr. 1422 „Dėl Asmenų, norinčių įvaikinti vaikus, ir galimų įvaikinti vaikų apskaitos Lietuvos Respublikoje tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ projektą (toliau – Nutarimo projektas), kuriuo tvirtinami Įvaikinimo organizavimo nuostatai bei Asmenų, norinčių įvaikinti vaikus, ir galimų įvaikinti vaikų apskaitos Lietuvos Respublikoje tvarkos aprašas.

Nutarimo projektas parengtas įgyvendinant Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 3.210, 3.224, 3.246, 3.250, 3.253, 3.254, 3.254¹, 3.257, 3.262, 3.264, 3.268, 3.269 ir 3.276¹ straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XIV-888 (toliau – Įstatymas) 1 straipsnį.

Įstatymo 1 straipsniu pakeista Civilinio kodekso 3.210 straipsnio 1 dalis, kurioje numatyta, kad įvaikinimo organizavimo tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė. Įvaikinimo organizavimo nuostatuose siūloma nustatyti:

1. Lietuvos Respublikos piliečių, užsienio valstybės piliečių ir asmenų be pilietybės, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra Lietuvos Respublikoje, pasirengimo įvaikinti vaiką tvarką, t. y. nurodomi konkretūs dokumentai, kurie turi būti pateikiami teikiant prašymą dėl vaiko įvaikinimo, numatoma pradinio asmens įvertinimo atlikimo tvarka, taip pat nustatomi reikalavimai išvadai dėl asmens pasirengimo įvaikinti vaiką;

2. ikiteismines vaikų, įtrauktų į galimų įvaikinti vaikų apskaitą, nacionalinio ir tarptautinio įvaikinimo procedūras, t. y. Įvaikintojų parinkimo komisijos, kuri parenka galimo įvaikinti vaiko interesus ir poreikius labiausiai atitinkantį asmenį, pasirengusį įvaikinti vaiką, veiklą parenkant vaikui geriausiai jo interesus atitinkantį asmenį (-is), asmenų, įtrauktų į norinčių įvaikinti asmenų apskaitą, informavimo tvarką bei teikiamos apie vaiką informacijos apimtį, parinkus vaikui asmenis, kurie jį galėtų įvaikinti, vaiko nuomonės išklauso bei jos vertinimo tam tikrus aspektus, taip pat kitas nuostatas, svarbias atskiriant nacionalinio ir tarptautinio įvaikinimo procedūras.

Įvertinus tai, kad šiuo metu galiojančiame Asmenų, norinčių įvaikinti vaikus, ir galimų įvaikinti vaikų apskaitos Lietuvos Respublikoje tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. rugsėjo 10 d. nutarimu Nr. 1422 „Dėl Asmenų, norinčių įvaikinti vaikus, ir galimų įvaikinti vaikų apskaitos Lietuvos Respublikoje tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Apskaitos aprašas), yra nuostatų, kurios priskirtinos tam tikriems įvaikinimo organizavimo etapams, pvz., Apskaitos aprašo IV skyriaus pirmasis skirsnis ir kt., atlikti Apskaitos aprašo struktūriniai pakeitimai, įvaikinimo organizavimo nuostatas perkeltiant į Įvaikinimo organizavimo nuostatų projektą.

Siekiant teisės akto suderinamumo su galiojančia Civilinio kodekso redakcija, Apskaitos aprašas papildytas įtraukimo į galimų įvaikinti vaikų apskaitą pagrindu, numatant, kad vaikas į galimų įvaikinti vaikų apskaitą įtraukiamas ir esant sąlygai – tėvystės ar artimos giminytės ryšiai

nuo vaiko radimo dienos nenustatyti per tris mėnesius. Taip pat, dėl aukščiau nurodytos priežasties Apskaitos aprašas papildytas ir vaiko išbraukimo iš Galimų įvaikinti vaikų sąrašo pagrindu, numatant, kad vaikui nustačius nuolatinę globą (rūpybą) šeimoje ir negavus globėjo (rūpintojo) sutikimo įvaikinti, vaikas turi būti išbrauktas iš galimų įvaikinti vaikų apskaitos ir šio vaiko įvaikinimo procedūros toliau nevykdomos.

Atsižvelgiant į tai, kad geriausiai galima įvaikinti vaiko interesus atitinkančių įvaikintojų parinkimui didelę įtaką turi informacijos apie galimą įvaikinti vaiką kokybiškas suteikimas ikiteisminėse įvaikinimo procedūrose dalyvaujantiems subjektams viso proceso metu, Apskaitos apraše pakoreguotas bei papildytas vaiko byloje turinčių būti dokumentų bei informacijos apie galimą įvaikinti vaiką ar galimą įvaikinti vaiką, atitinkantį specialiuosius kriterijus, sąrašas, pvz. šiuo metu galiojančioje Apskaitos aprašo redakcijoje nėra numatyta, kad byloje turėtų būti vaiko nuomonės išklauso aktas, kai tuo tarpu vykdant įvaikinimo procedūras, vaiko gebančio išreikšti savo nuomonę, jos išklausymas bei įvertinimas turi itin didelę reikšmę viso proceso metu.

Tobulinant teisinį reguliavimą, siekiant jo išsamumo, įvertinus praktikoje kylančias problemas, Apskaitos aprašo projektas papildytas naujais asmenų, įtrauktų į norinčių įvaikinti asmenų apskaitą, išbraukimo iš jos pagrindais, numatant, kad asmenys, įtraukti į norinčių įvaikinti asmenų apskaitą, gali būti iš jos išbraukti, jei paaiškėja ar nustatomos Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 3.210 straipsnio 4 dalyje nurodytos aplinkybės, taip pat jei jie patys pateikia rašytinį prašymą ar įsiteisėja teismo sprendimas dėl įvaikinimo.

Ministerija atkreipia dėmesį į tai, kad Įvaikinimo organizavimo nuostatų 7.3 bei 7.4 papunkčiuose numatyta pareiga asmenims teikiant prašymą įvaikinti vaiką taip pat pateikti ir teismo sprendimo rezoliucinės dalies kopiją tais atvejais, kai sutuoktiniai gyvena skyriumi arba kai kitas iš sutuoktinių paskelbtas nežinia kur esančiu. Nors minėtą informaciją būtų galima gauti iš atitinkamos informacinės sistemos, šiuo atveju dokumento pateikimo našta perkelta pareiškėjui dėl itin reto šio veiksmo poreikio (mažiausiai per penkerius metus tokių atvejų nepasitaikė) ir papildomo tokio funkcionalumo įdiegimo kaštų neproporcingumo siekiamam tikslui.

Pažymėtina, kad Ūkio subjektų administracinės naštos ir prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų vertinimo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. sausio 11 d. nutarimu Nr. 4 „Dėl Ūkio subjektų administracinės naštos ir prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų vertinimo metodikos patvirtinimo“ (toliau – Metodika), 5 punkte įtvirtinta išimtis, kada administracinė našta ūkio subjektams gali būti nevertinama dėl to, kad laikoma mažareikšme – kai įvykdyti informacinį įpareigojimą ūkio subjektui trunka mažiau nei 2 valandas per metus ir jis taikomas mažiau nei 20 ūkio subjektų, administracinės naštos pokyčio apskaičiavimas neatliekamas. Atsižvelgiant į tai, kad per pastaruosius 5 metus teismo sprendimo rezoliucinės dalies kopijos, teiktinos tais atvejais, kai sutuoktiniai gyvena skyriumi arba kai kitas iš sutuoktinių paskelbtas nežinia kur esančiu, nebuvo teikiamos, taip pat į tai, kad prireikus pateikti tokius dokumentus, jų pateikimas asmenims, teikiantiems prašymą, užtruktų mažiau nei 2 valandas, administracinės naštos pokyčio apskaičiavimas neatliekamas.

Taip pat Apskaitos aprašo projekte atlikti kiti techninio pobūdžio patikslinimai.

Priėmus Nutarimo projektą, socialinės apsaugos ir darbo ministras turės priimti Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro įsakymą „Dėl Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2021 m. sausio 25 d. įsakymo Nr. A1-76 „Dėl Įvaikinimo organizavimo Lietuvos Respublikoje tvarkos aprašo patvirtinimo“ pripažinimo netekusiu galios“.

Įgyvendinant Nutarimo projektą, papildomų valstybės biudžeto lėšų skirti nereikės.

Nutarimo projektas teiktas išvadoms gauti (TAP Nr. 22-6362, 22-6363) Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus įstaigai, Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybai prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Valstybinei duomenų apsaugos inspekcijai, Nacionalinei globėjų, įtėvių mokymo ir konsultavimo specialistų asociacijai, Lietuvos globėjų ir įtėvių asociacijai. Nutarimo projektas patikslintas pagal Teisingumo ministerijos, Vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus įstaigos,

Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos teiktas pastabas, o pastabas, į kurias neatsižvelgta, suderintos darbo tvarka. Iš Lietuvos globėjų ir įtėvių asociacijos pastabų negauta. Dėl Vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus įstaigos pastabos, į kurią nebuvo galimybės atsižvelgti, teikta derinimo pažyma.

Projektas patikslintas pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės Teisės grupės 2022-06-27 išvadoje Nr. NV-1847 pateiktas pastabas.

Nutarimo projektą parengė Ministerijos Šeimos ir vaiko teisių apsaugos grupės vyresnioji patarėja Giedrė Mikalauskienė, tel. 8 652 17 286, el. p. giedre.mikalauskiene@socmin.lt.

PRIDEDAMA:

1. Nutarimo projektas, 40 lapas.

Ministrė

Monika Navickienė